

STUDENTEN WEEKBLAD

13^e Jaargang.

No. 16.

HOOFDREDACTEUR: J. E. A. DE VOGEL.
REDACTEUREN: C. TELLEGEN, NOTODININGRAT, A. DE JONGH,
W. F. A. ROËLL, E. HIJMANS.

FAST MEDEWERKER IN ZAKE STUDIEBELANGEN: J. C. M. WIJSMAN.

Donderdag

26 Jan. '11.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f3,50, bij vooruitbetaling f3,— per jaar. De jaargang loopt van 1 October tot 30 September.
De prijs der advertentiën is 40 cents per regel.

J. W. W. W. W.
UITGEVER + DELFT

Inzendingen te bezorgen vóór Dinsdagmiddag 4 uur aan het Redactie-adres: Vlamingstraat 34; daarna en slechts dan, wanneer toch opname in het eerstvolgend nummer gewenscht is, aan dat van den hoofdredacteur: v. Leeuwenhoeksingel 17.

Inhoud.

Wetenschap en wijsheid.

Open Brief, door E. Hijmans Jr.
Geloof en Ongeloof, door F. S. Langemeyer.
Het Historisch Materialisme.

Gedachten en gedichten.

Drei Tempos.

Delftsche Studenten-Bond.

De Delftsche Studenten-Tooneelvereniging op reis, door Kachel.

Technische Hoogeschool.

Benoemingen.

Examens.

Cursus microscopisch onderzoek van Technische houtsoorten, door G. v. Iterson Jr.

Boekbespreking.

Ingekomen boeken.

Berichten en mededeelingen.

Correspondentie.

Agenda.

Wetenschap en Wijsheid.

Open Brief.

Aan Ds. Cramer naar aanleiding van zijn cursus „Jesus Christus en het sociale vraagstuk”. Gehouden voor de Afd. Delft der Nederl. Christen Studenten Vereeniging.

Wel Eerwaarde Heer.

Bij dezen zal ik nader uiteenzetten wat ik bedoelde met het door mij onder den titel „Aanhangsel” (aan een bespreking der brochure „Marx of Christus” van F. van der Goes) gepubliceerde in Studenten Weekblad No. 14.

Met groote belangstelling vernam ik dat voor de N. G. S. V. het genoemde onderwerp behandeld zou worden. Immers, voorlichting omtrent de aan te nemen houding in een kwestie, die het intellectuele leven beheerscht, zooals de sociale, is niet alleen voor den hoogstaanden Christen een geestelijke levensbehoefte. Het is ook voor den niet geloovige van groot gewicht welke richtingskeus er voor de talrijke christenen die onzen tijd kent, uit genoemde voorlichting zal volgen.

Uit dit laatste — praktische — oogpunt, verzoek ik U, mij met de gedachtenwisseling, eerst op den cursus zelf gevoerd, te willen volgen naar het meer algemeene terrein van ons Studentenblad.

Uit het verslag van den eersten cursusavond — gepubliceerd in het S. W. van 10 Nov. 1910 — neem ik het volgende over, daarin de voor mij belangrijke gedeelten cursiveerend.

„Waarom bestaat er nu zoo'n antagonie tusschen Socialisme en Christendom? want dat deze bestaat blijkt voldoende uit gezegden van de voormannen der Sociaal Democratie. Bebel zegt: „velen zoeken niet naar nieuwe religieuze vormen, maar negeeren den godsdienst überhaupt”. Engels: „het eerste woord van den godsdienst

is een leugen”. Er is dus niet enkel een antagonisme tegen de bedienaren van het Evangelie maar tegen het Christendom op zich zelf. Het is een voortgaan op de lijn van de wijsbegeerte van Hegel: „alles verandert voortdurend, alles wordt”. Marx bouwt hierop verder met zijn Historisch Materialisme”.

In het „Aanhangsel” mijner boekbespreking in S. W. 14 verzocht ik Ds. Cramer, zijn meening te willen zeggen over de brochure van Ds. Bakker te Zwolle.

Waar dit niet geschied is acht ik het noodig om, overnemend en toelichtend den hoofdinhoud van genoemd geschrift, in stellingen te formuleeren wat ik — onvoorbereid — op den cursusavond misschien minder duidelijk ten berde bracht.

1e. Christendom en Sociaal-Democratie zijn begrippen van verschillende dimensie.

2e. Van een tegenstelling tusschen beide kan dus geen sprake zijn.

3e. Zij zijn ook praktisch verenigbaar.

Het niet zien van het verschil in dimensie komt voort uit het streven, om het begrip eener beweging te concentreren en meer grijpbaar te maken, door verpersoonlijking in een of meer harer voorgangers. Dit is echter beslist onwetenschappelijk. Evenmin als op het oogenblik nog iemand de havelaar-zaak zal beoordeelen naar het al of niet zedelijk leven van den man Douwes Dekker, evenmin als men den klokslinger een christelijk voorwerp noemt om het geloof van Huigens, mag men de filosofische overtuiging van Marx, Engels of wie ook, gebruiken als maatstaf voor de door hem gestichte politiek-economische richting.

Hieruit volgt dat de in het verslag voorkomende „gezegden van voormannen” als zoodanig van geenerlei bewijskracht zijn zoolang niet is aangetoond dat zij onherroepelijk verbonden zijn met het program der sociaal democratische beweging.

Het is een algemeen erkend feit dat de persoon Marx tegenover het Christendom stond, dit zou echter voor het „antagonisme bewijs” pas waarde krijgen als de zin „Marx bouwt hierop verder met zijn Historisch Materialisme” aangevuld werd door te bewijzen dat het Hist. Materialisme niet anders dan in verband met Hegelsche Philosophie te verdedigen is.

En met de ontkenning hiervan komen we vanzelf tot een nieuwe formulering van de tweede stelling. Het Historisch Materialisme, verre van te staan tegenover het Christendom is, — als wetenschappelijke methode — niet oorzakelijk verbonden aan en staat dus ook niet tegenover, een speciaal filosofisch of godsdienstig systeem. Zoo goed als een streng geloovig natuuronderzoeker (en die zijn er bij menigte) in de zuiver causale methode van zijn wetenschap geen bezwaar tegen zijn godsdienstige overtuiging zal vinden, kan men, christen zijnde, de maatschappij toch zien als een organisch geheel waarin dus functies verricht worden door maatschappelijke krachten alleen. (Ik verwijs voor nadere bespreking hiervan naar de lezing van F. van der Goes over dit onderwerp; zie verslag in dit nummer.)

Ten slotte rest te bewijzen de praktische verenigbaarheid van Christendom en Soc. Dem. Er is nu, geen enkel Sociaal Democratisch program aan te wijzen waarop iets staat dat tegen den Godsdienst strijdt. In tegendeel komt overal voor het „Godsdienst is privaatzak”. En dat ook in Nederland christenen als Ds. Bakker zich blijikbaar thuis

voelen in de S. D. A. P. bewijst de waarheid van de bewering van dezen laatste:

In geen enkel program, in geen enkele resolutie toch wordt van de partijleden instemming gevraagd met de wijsgeerige inzichten van Marx.

En daarom is de tegenstelling Christus—Marx, hoewel in haar wezen juist, door het verband waarin en het doel, waarmee ze gebruikt wordt, vals en misleidend.

Want de vraag waarover het gaat is niet, of het Christendom overeenstemt met de filosofie van Karl Marx, maar of een beleider van het Christendom de bedoelingen en de strevingen der sociaal-democratie kan aanvaarden.

Delft, Jan. 1911.

E. HIJMANS JR.

Geloof en Ongeloof.

De heer H. J. Prins vindt het noodzakelijk op eenigszins hautaine wijze zijn licht te laten schijnen in de „verhouding” (een raar woord voor twee zaken, die absoluut tegenover elkaar staan) van geloof en ongelooft. Het is niet om op mijn beurt „licht te werpen” in deze kwestie, dat ik volgende schrijf, maar eenvoudig omdat ik het stukje van den heer P. niet ontegensproken wil laten.

De heer P. dan, wil in de eerste plaats het verschil van geloovigen en ongeloovigen zien in een kwestie van gevoel, van een soort drang naar troost. Dat is het niet. Het is in de eerste plaats een verschil van geloof en weten (wat eigenlijk hetzelfde is, want gelooven in God, is weten dat God bestaat). De geloovige zegt niet: Ik heb steun nodig, dus geloof ik in een God. Maar hij redeneert juist omgekeerd: Er is een God; God is goed, dus zal hij me misschien helpen, als ik dat nodig heb.

Een geloovige is geen kreupele, die Gods hulp, bij wijze van een stok nodig heeft, doch een volop gezond mensch, die niet eenzijdig alleen Wetenschap aanvaardt, doch zijn weten stelt op twee beenen: Wetenschap en Geloof. Hij meent echter niet, dat hij alles wel kan, maar zoekt steun bij God, en bij menschen, die hun vertrouwen inboezemen. Heeft de heer P. in zijn hooggeroemde „sterkte” er nog nooit eens naast getast en hulp nodig gehad? Zijn minachting voor de „zwakke geloovigen”, waar toch mannen bij hooren als Augustinus, Danthe, Goethe, Napoleon, Leo XIII, Keizer Wilhelm II, en nog vele anderen, is eenvoudig belachelijk.

En dan: Wie neemt moediger de verantwoording van zijn eigen daden op zich, de ongeloovige, die de vrijheid van de wil ontkent, of de geloovige, die de volle verantwoording van zijn daden tegenover God op zich moet laden, en het „mea culpa” met volle overtuiging uitspreekt? Wat is trouwens verantwoordelijkheid van een ongeloovige; aan wie wil hij verantwoording schuldigen zijn, als hij geen God erkent?

Ik vrees dan ook, dat de „trotsche sterkte” van den heer P. vrij zeldzaam is; ik zou hem echter willen afraden om met die zelfbewuste sterkte den „zwakken” geloovigen tot hulp en steun te willen zijn, zij konden daarvan wel eens minder gediend wezen.

Delft, 21 Jan. 1911.

F. S. LANGEMEYER.

Het Historisch Materialisme.

VERSLAG van de eerste eener serie van 3 lezingen, te houden door F. VAN DER GOES, voor de Sociaal Dem. Stud. Club.

Het Hist. Mat., is één van de wetenschappelijke uitvloeisels der proletarische beweging, is een **werkwijze**, ook geheel of gedeeltelijk gevolgd door vele moderne sociologen. **Het is de methode van onderzoek, die voor alles wat in de maatschappij gebeurt, de oorzaken zoekt binnen die maatschappij zelf.**

Zij loopt parallel met de werkwijze die reeds sinds zeer langen tijd wordt toegepast in de natuurwetenschappen, ja, daar zóó gebruikelijk is geworden, dat wij ons er ternauwernood nog van die toepassing bewust zijn. Het is ons tegenwoordig tot een tweede natuur geworden om fysieke verschijnselen te verklaren uit de natuur zelf.

Spreker toont dan met een reeks voorbeelden aan, dat dit lang niet altijd zoo geweest is. Men heeft vroeger natuurkundige verschijnselen veelal verklaard uit metafysische of godsdienstige theorieën.

Hij concludeert daaruit dat er eenmaal een tijd zal komen dat — zooals nu op het gebied der natuurwetenschap, — dan op sociologisch gebied het algemeen gebruikelijk zal zijn om maatschappelijke verschijnselen, maatschappelijk te verklaren.

Vóór Spr. tot speciale behandeling van zijn onderwerp overgaat, wijst hij nog op de ongerechtigde wijze van bestrijding, waaraan de Hist. Mat. opvatting blootstaat. Hij bedoelt hiermee dat het onwetenschappelijk is, om met een „verklaar dat nu eens” diep in te gaan op een speciaal voorbeeld en, indien hierop de Hist. Mat. methode niet direct een antwoord levert, deze te veroordeelen. Evenmin als wij in de natuurkunde naar metafysische middelen grijpen, zoodra er een hypothese niet meer van toepassing is, moeten wij in de sociologie van werkwijze veranderen, zoodra één vraag boven onze krachten gaat.

„Maatschappelijke gebeurtenissen verklaren uit de maatschappij zelf”.

Wat verstaan wij onder „maatschappij”? Hist. Mat. bekeken is zij in haar wezen een *werkwijze*. Voor ons is de wijze van arbeidsverdeling, de geheele *inrichting der productie*, doorslaggevend bij de beoordeeling van een samenlevingsperiode. De in een bepaalde tijd of streek heerschende begrippen, omtrent regeeringsvorm kunst enz. zijn zeer belangrijk, doch volgens ons *secundair bij, want afhankelijk van de productieverhoudingen*. Als deze laatste verandert, wordt ook het geheele aanzien der beschaving gewijzigd.

Men zal ons vragen deze zienswijze te *argumenteeren*. Er is nu slechts één bewijs voor hare juistheid, namelijk om op de beschreven wijze de feiten te bekijken en te zien of hun samenhang verklaard wordt.

Men kan de deugdelijkheid der Hist. Mat. werkwijze slechts aantoonen door haar toe te passen. Het is hiermee als met een recept. Als een kok ons dit toont zullen we antwoorden: „bereid de spijs eens, dan kunnen wij **proeven**”.

Welnu, Spr. beschouwt het als zijn taak, om zijn gehoor den loop der wereldgebeurtenissen, voorbereid op Hist. Mat. wijze, te laten proeven en zoo hen te winnen voor zijn werkwijze. Hij zal hiertoe, na deze algemeene inleiding eenige voorbeelden behandelen.

Als eerste voorbeeld van den invloed van de economische positie van den mensch op zijn denkwijze, laat Spr. zien hoe verschillende onderscheidene menschen de *natuur* bekijken. Arbeiderskinderen uit de stad zullen heel andere idealen hebben op dit punt als boerenjongens. Oorzaak is hier het beroep, de plaats in het productie-proces hunner ouders.

Als eerste *geschiedkundig* voorbeeld laat Spr. zien hoe het ontstaan der Hist. Mat. voorzienswijze zelf, gevolg is geweest van de productie verhoudingen in den tijd van Karl Marx. Deze moest als journalist, schrijvende over de politiek van den dag, een diepere studie maken van de verhoudingen in zijn tijd, 1840 Hij werd toen gedwongen, door de feiten die hij waarnam zelf, om te zoeken naar andere drijfveeren voor het maatschappelijke gebeuren, als zijn tijdgenooten aannamen. Immers de meening dat de *zucht naar vrijheid alleen* oorzaak was van revolutionaire bewegingen, werd lijnrecht tegengesproken door het feit dat een groot deel van den 3^{en} stand, die toch in 1789 drager was geweest van die ideologie zich nu er met hand en tand tegenin wendde. Met causale onvermijdelijkheid drong zich dus aan den aandachtigen beschouwer de meening op, dat niet ideologische maar maatschappelijke groepen beslisten over den vorm der samenleving. Spr. licht deze beschouwing nog verder toe en herinnert er ten slotte nogmaals aan dat het Hist. Mat. niet iets is dat zich laat bewijzen in den gewonen zin van het woord, doch dat hij zal trachten door toepassing deze zienswijze aan zijn hoorders waarschijnlijk te doen voorkomen. Na debat, re- en dupliek sloot de voorzitter de vergadering.

De volgende cursus-avond zal plaats hebben op *Woensdag 1 Febr., in het gebouw van 't Nut van Algemeen, Oude Delft 48a. Onderwerp: De toepassing der Hist. Mat. methode op het onderwerp „Godsdienst en Maatschappij”.*

HET BESTUUR.

Gedachten en Gedichten.

Drei Tempos.

„Der Wahn ist Kurz
die Reue ist lang.“

Passionate.

Lasz mich lieben, lasz mich leben!
Ohne Liebe ist das Leben.
Nur umsonst gegeben.

Andante.

Wir haben geküsst, wir haben geherzt
Vom Abend, bis zum Morgen.
Erwachen, bracht mir Seelenschmerz
Und . . . financiële Sorgen.

Presto.

Mein junges Leib!
Mein heises Blut!
(Vergiftet hat 's).
Das falsche Weib
Das Otternbrut.

Aan H.

C. H. S.

Delftsche Studenten-Bond.

De Delftsche Studenten-Tooneelvereniging op reis.

Na veel gepraat vooraf was het dan eindelijk zoover. We zouden gaan, dat was alles wat ik wist. Verder was het doezelig in m'n hoofd, want het was 's morgens zeven uur. En de juffrouw had licht! opgestoken . . .

Ja, hoe waren we eigenlijk op het schitterende denkbeeld gekomen. Eén heeft het plan geopperd, dat is zoo, maar wie, dat weet ik niet meer. Doch dat doet er ook weinig toe, het plan vond algeheele instemming, enthousiaste instemming, een enthousiasme, dat zich zelfs door de nuchtere vragen, Wat? Waar? en Wanneer? niet liet verdrijven.

Vooraf dat woordje „Wat” heeft heel wat hoofdbrekenstengévolge gehad. Welke stukken zouden we nemen en hoe moesten de eventueel daarin voorkomende damesrollen vervuld worden? O zeker, er waren genoeg stukken met uitsluitend heerenrollen, doch dat waren van die echte onvervalschte rederijkersstukken, waarin de held speeche van tien pagina's afsteekt. Neen, die werden oogenblikkelijk afgebonjourd.

Er moesten dus dames gezocht worden, die geneigd en geschikt waren. Door allen werd met zeldzame energie gewerkt, en de meisjes zouden wellicht graag gewild hebben, maar . . . de respectievelijke oude lui moesten er natuurlijk niets van hebben. Welke oude heer van onze moderne tijd geeft nu zijn dochter met een troepje studenten mede? Het idee alleen was shocking.

De laatste mogelijkheid dus — de dames moesten door heeren voorgesteld worden. En waarachtig dat ging, het liep zelfs vrij goed, anders zou juffr. Troetmeyer in Buren niet voor de polonaise gevraagd zijn!

Hulde aan de beide spelers die zich gedurende dien tijd de ongemakken van een droit-derant corset lieten welgevallen. Het „wat” was dus tot een bevredigende oplossing gekomen. „Ziek gemeld” en „Engelsch zonder leermeester” zouden opgevoerd worden. Maar nu hef „waar”?

Daar wist onze secretaris gelukkig een oplossing voor. Hij schreef naar zijn geboortestreek, de Achterhoek, en het gelukte hem Borculo, Aalten en Borne op onze reisroute te brengen. Door bemiddeling van een onzer vrienden voegde zich hierbij onverwacht een vierde plaats, n.l. Buren. Dat was meer dan genoeg.

Het „wanneer” werd zoodanig geregeld, dat op vier achtereenvolgende avonden gespeeld zou worden. 't Zou dus werkelijk gebeuren! Duivels, dan moest er als de wind met het vossen der rollen en met repeteeren begonnen worden. De geheele week voor de kerstvacantie werd dan ook geleerd,

gesouffleerd en gerepeteerd tot in 't oneindige. De vacantie bracht eenige verademing en werd besteed ons aller krachten te verzamelen voor de vermoeiende rondreis.

Zoo stond dan Dinsdag 10 Jan. l.l. de „troupe” te Delft aan 't station. En ziet, hier gebeurde, wat zelfs bij een repetitie om tien uur 's morgens nooit voorgekomen was, allen waren reeds om acht uur gepakt en gezakt aanwezig.

Weldra zaten we met ons achten in een coupé gepropt, met onder, naast en boven ons de elf stuks bagage. Onze tournee was begonnen, wat zou ze ons brengen?

In Rotterdam, waar we moesten wachten op de aansluiting naar Tiel, begonnen we reeds opgang te maken, als schermers! Zeker door de vier sabels, die mede tot onze tooneeluitrusting behoorden.

Prachtig weer begunstigde onze uittocht, de reis was meer dan gezellig, de stemming werd gloeiend.

Te Tiel werden we verwelkomd door een deputatie uit Buren en hadden van uit de tram een goede gelegenheid de omstreken reeds eenigszins te verkennen. Verscheidene van ons zouden, maar eerst veel later op den avond, beseffen hoe nuttig het geweest ware, hieraan meer tijd te besteden. Ze hadden dan niet geregeld tusschen twee sloten in naar den weg behoeven te zoeken.

Doch om op mijn „abrico” terug te komen, we kwamen in Buren, waar onze fotograaf een van de ijlings toegeschoten gediensstige geesten inwijdde in de geheimenissen van een kiektoestel en we spoedig vereeuwigd waren.

Dadelijk werd nu het tooneel geïnspecteerd. Natuurlijk was dit nog niet geheel zooals we het wenschten. Na de koffietafel maakten dus enkele onzer zich verdienstelijk met het in orde brengen daarvan, terwijl de rest het aardige stadje Buren doorkruiste en onveilig maakte.

Des middags repetitie in costumes, de eerste en laatste die we gedurende de reis gehad hebben. Daarna een maaltijd, waarbij behalve een overvloed van spijzen, zulk een hoeveelheid gezonden humor en vroolijkheid heerschte, dat zeker half Buren uit zijn landelijke rust moet opgeschrokken zijn, door het telkens en telkens herhaalde daverend gelach.

Doch nu begon ons eigenlijke metier eerst recht. Gedurende vier dagen zou het een voortdurende afwisseling zijn van tooneelopsaan, reizen, schminken, verkleeden, spelen, dansen en pretmaken.

Kachel, want zoo heet onze vereeniging dan toch — al was deze naam om geen verkeerde illusies (?) op te wekken wijselijk verzwegen. — Kachel zou kachel zijn, maar op zoo'n leuke manier en met zooveel variaties, dat ons allen deze week nog lang als een van de gezelligste uit onze studententijd in het geheugen zou blijven.

Weldra sloeg het uur waarop de voorstelling zou beginnen. Drommels, welk een dosis grenzelooze brutaliteit moeten we toch bezeten hebben, dat we daar, de eerste maal dat we op de planken kwamen, voor een ons geheel onbekend publiek, zonder de minste Bühnenfieber onze stukken speelden.

Het succes was reusachtig.

Toen kwam de belooning, het bal. De polonaise zorgde ervoor dat vluchtige kennismakingen vaster aangeknoopt werden. Alle respect voor de Burensche bevolking, en speciaal voor de Burensche jonge dames. Er was en bleef den geheele avond een gezellige stemming heerschen. Toen dan ook aan 't eind van 't bal van verschillende zijden der zaal een geroep om een „Patertje langs den kant” opging, stemden we daar uit volle borst mee in. En geen haar op ons hoofd dat er spijt van heeft gehad. 't „Patertje” werd tot in alle finesses afgewerkt. Zodoende was het reeds bij vieren eer we de zaal verlieten. . . . 't zou wel vijf slaan voor allen veilig en wel onder den wol lagen. Immers in Buren heerscht de uitstekende gewoonte, om, wanneer de almanak onweerlegbaar aangeeft, dat er dien nacht volle maan is, dan ook geen lantaarns aan te steken. 't Was pikkedonker, zoodat enkele onzer, zulke stijfkoppen die den weg absoluut zelf wilden vinden, bijna een uur noodig hadden om in het Hotel terug te keeren.

Jammer voor ons Kacheltje, dat de verschillende bestanddeelen beter tegen warmte dan koude bleken te kunnen. 't Was zoo guur buiten — en al zijn er omstandigheden waarin men voor zulke aardse zaken ongevoelig is — toen er de volgende ochtend vroegtijdig appèl gehouden werd, waren er drie die bijna niet konden praten.

Na een welverdiende nachtrust van drie, zegge drie uren, zaten we weer in de trein, die ons na veel overstappen in Borculo zou brengen. Welk een heerlijk mooie treinverbin-

dingen toch in die Achterhoek. 't Duurde zóó lang, dat enkele uitgehongerden zich in Zutphen niet langer bedwingen konden en daar in 't station een portie erwtensoep met uien lieten aanrukken. Och och, daar hebben ze tot 's avonds laat in Borculo, plezier van gehad.

We speelden daar op een klein slecht tooneel, wat tijdens het spel nog al eens tot vermakelijke, niet in de rollen voorkomende intermezzo's aanleiding gaf.

Ook Borculo was over ons spel voldaan, de specialiteit in speechen van dien plaats vertelde ons o.a. dat dien avond „het intellect" (hml) aan 't woord geweest was. Nu ja, hij hoorde ook alleen maar het officieele deel....

Gedurende het bal vermeerderden we ons repertoire nog met enkele leuke, speciaal Achterhoeksche dansen, als Driekusman en Hoaksenbargsche pèrdendans.

Tegen drie uur, toen de dames verdwenen, begon een nafuif, waarvan als voornaamste evenementen te betrachten zijn het omkopen van een heerlijk ouderwetsche kleppende nachtwacht, muziek van een in hooger sferen zwevend of liever liggend pianist, voetbal-match met voetkussens en een snelle verplaatsing van het ameublement.

Daarop volgde gelukkig tijd om uit te slapen, zoodat we den volgenden dag weer geheel wakker in Aalten aankwamen.

Ook hier speelden we voor een volle zaal en een aandachtig en zeer voldaan publiek. De keur der Aaltensche jonge dames was voor het bal aanwezig, 't sociëteitsbestuur liet het ons aan niets ontbreken. Reeds beloofde 't bal dat uit Buren te zullen evenaarden — edoch we hadden buiten de waard, in casu de burgemeester gerekend, die slechts tot één uur verlof had gegeven. Weldra zag men dan ook de leden van het illustre tooneelgezelschap door de met zilver maanlicht bestraalde, gladgesneeuwde nauwe Aaltensche straatjes, naar het hotel schuiven.

Echter niet om zich daar ter ruste te begeven. Integendeel Hogson en zijn vriend Theo, het Aaltensche raadslid zorgde er voor dat het tweede bedrijf in Hotel Vorderman het succes van dien ochtend werd.

De laatste dag in Borne was een herhaling van de vorigen. Alleen de tooneelinrichting was hier in den overtreffenden trap. Hadden we in Buren bij het gezellige licht van petroleumlampen geacteerd, in Borculo en Aalten reeds gaslicht aangetroffen, hier was zelfs electrisch licht aanwezig en voetlicht up to date.

Als slot na het Bornesche bal een alles overweldigende nafuif, welke den volgenden morgen het slaperige cachet nog dieper op de, ondanks alle wasschen roodgeschminkt blijvende gezichten, bleek gedrukt te hebben. Eerst na enkele dagen van rust in het stille Delft zou 't verdwijnen. Welverdiend was deze rust zeer zeker.

KACHEL.

Technische Hoogeschool.

Bij beschikking van Z. E. den Minister van Binnenlandse Zaken dd. 19 Januari 1911 no. 226¹ afdeling H. M. O. is met ingang van 25 Januari 1911, aan F. L. Weiss op zijn verzoek eervol ontslag verleend als assistent voor de analytische scheikunde aan de T. H. te Delft.

—o—

Bij beschikking van Z. E. den Minister van Binnenlandse Zaken dd. 19 Januari 1911 no. 226² afdeling H. M. O. is voor het tijdvak van 25 Januari tot en met 31 Augustus 1911 benoemd tot assistent voor de analytische scheikunde aan de T. H. te Delft, W. J. M. Deurvorst, scheikundig-ingenieur te Delft.

—o—

Bij beschikking van Z. E. den Minister van Binnenlandse Zaken dd. 20 Januari 1911 no. 272 afdeling H. M. O. is te rekenen van 10 Januari 1911 aan J. A. Blok op zijn verzoek eervol ontslag verleend als assistent voor de toegepaste mechanica aan de T. H. te Delft.

—o—

Examens gehouden na de Kerstvacantie 1910.
Ingenieurs Examens.

Geslaagd voor:

Scheikundig-Ingenieur.

D. P. Ross van Lennep (met lof.)	C. M. Visman.
J. Ph. Korthals Altes.	J. C. Hartjens.
Mej. A. J. Lichtenbelt.	Mej. J. O. Matthysen.
A. E. M. Nix.	

Candidaats Examens.

Geslaagd voor:

Scheikundig-Ingenieur.

D. J. van Marle (met lof.)	A. van Rossem (met lof.)
E. Ferman.	M. C. Bastet.
A. Schimmel.	J. van der Scheer.
A. W. Vervloet.	

(Zie verder Tweede Blad).

ADVERTENTIEN.

Een Gemeubileerde Zit- en Slaapkamer

aangeboden tegen 1 Februari.

Adres OOSTSINGEL 46.

DEGELIJKE EETTAfel

aangeboden.

Adres: KOORNMARKT 25.

Ontbiedt

S. LOGCHER,

: CHOORSTRAAT 46, :

die betaalt den HOOGSTEN PRIJS voor net gedragen Heerenkleeding.

Ter overname aangeboden een
gemeubileerde Zit- met Slaapkamer.

Te bevragen: PEPPERSTRAAT 9.

STATIONSKOFFIEHUIS.

LOKALEN

voor clubs en vereenigingen tot het houden van Lezingen, Repetitiën, Feestelijke Bijeenkomsten, enz.

CONDITIËN ZEER BILLIJK.

E. DE GROOT,
hoek VOLDERSGRACHT 33,
geeft de HOOGSTE prijzen voor gedragen kleederen. Sedert 1870 bekend onder den naam van VOGELEI.

TWEEDE BLAD

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van 26 JANUARI 1911. No. 16.

Cursus microscopisch onderzoek van Technische houtsoorten.

Een bekend medicus heeft eens de stelling verkondigd, dat het beoefenen van een tak van sport het grootste nuttig effect heeft voor het menschelijk lichaam zolang de beoefenaar zich die sport aanleert, waaruit dan volgt, dat veelzijdigheid in de beoefening van sport van grooter nut is dan 't zich met grooten ijver toeleggen op een enkelen tak daarvan.

Wat hier van de sport gezegd wordt met betrekking tot het menschelijke lichaam, geldt stellig in nog sterker mate voor studie en vooral practische studie met betrekking tot den menschelijken geest. Niet het diep doordringen in een enkel onderdeel der wetenschap of techniek is voor het zich ontwikkelende verstand de vruchtbaarste vorming, maar het leggen van een breeden basis, waarop dan in die richting is voort te bouwen, waarvoor het individu den meesten aanleg toont of waarin het door omstandigheden onafhankelijk van zijn wil wordt gedwongen zich te bewegen. Wie dus in de gelegenheid is de grondslagen, waarop zijn kennis berust, te verbreden, hij verzuime niet hiervan in zoo veelzijdig mogelijke richting gebruik te maken en vooral geldt dit voor het verwerven van practische kundigheden.

Immers het is een bekende ervaring, dat hij die zich door eigen studiën van een hem nieuw onderdeel der wetenschap of techniek op de hoogte tracht te stellen, de grootste bezwaren ondervindt bij het zich oefenen met hem onbekende gereedschappen, instrumenten of werktuigen. Terwijl toch eene theoretische beschouwing over bepaalde verschijnselen of constructies, indien zij goed is opgesteld, door de zuivere logica van den gevolgden gedachtengang eene eigenaardige bekoring biedt, werkt eene opsomming van talrijke, kleine experimenteele handgrepen of eene minitieuze beschrijving van een gecompliceerd apparaat of werktuig in hooge mate vermoeiend en stelt aan ons gehengen zeer bijzondere eischen. Vooral op 't gebied van 't experiment is het verkrijgen van onderricht — de persoonlijke overlevering van wetenschap en ervaringen — een voorrecht, dat men in jaren, waarin men daarvan verstoken is, vaak te laat leert waardeeren.

De groote moeilijkheden, die personen ondervinden, die zich zonder leiding moeten oefenen in het gebruik van den microscoop en het vervaardigen van microscopische preparaten, vergeleken met de weinige bezwaren, die deze handgrepen opleveren, wanneer ze éénmaal zijn getoond, vormen een typisch voorbeeld van 't belang van het hier bedoelde onderricht. Teekenend is het bijvoorbeeld, dat de schrijver van een der beste en meest uitvoerige werken op dit gebied (Strasburger in: Das botanischen Praktikum) bij de bespreking van een zeer belangrijk onderdeel (het gebruik van den microtoom) zijn onmacht moet bekennen en den lezer raadt, zich de noodzakelijke handgrepen in een instituut voor microscopie door persoonlijke waarneming eigen te maken.

Toch is het niet uitsluitend de techniek van het studievak, die bij het microscopisch onderzoek aan den beginner groote bezwaren oplevert. Ernstiger nog zijn doorgaans de moeilijkheden, die hij heeft te overwinnen voor hij zich het „microscopisch waarnemen” heeft eigen gemaakt. Het geven van een juiste interpretatie van hetgeen onder den microscoop wordt gezien — het kritisch waarnemen — is eene opgave, die den oningewijde eenvoudig moge lijken, maar die inderdaad de moeilijkste taak is, waarvoor de microscopist wordt gesteld. De beginner merkt de hoofdzaken, zelfs in een uitstekend microscopisch preparaat, niet op en wordt slechts gefraspeerd door bijzaken en bijzonderheden, die een gevolg zijn van de eigenaardige optische verschijnselen, welke in onze microscopische beelden optreden en waarvan de ervaren microscopist geen notitie neemt of die hij onmiddellijk tot hunne ware beteekenis terugbrengt. Het is geen toeval, dat de uitnemendste microscopisten in den regel aan het weergeven van een microscopisch preparaat door een tekening de voorkeur geven boven het vervaardigen eener fotografische afbeelding, niettegenstaande, dank zij de vorderingen der microphotografie, die vervaardiging tot eene eenvoudiger opgave is geworden dan het ontwerpen eener tekening. De fotografie geeft namelijk het beeld, zooals het ook door den beginner wordt aanschouwd, met alle onvolkomenheden en in plaats van aan het microscopisch preparaat moet men nu de kritische waarneming verrichten

aan de photo en deze dus een anderen maatstaf aanleggen dan men gewoon is. Voor photographische weergave zijn daarom slechts bepaalde preparaten geschikt en deze moeten dan nog zorgvuldig worden uitgekozen en op bijzondere wijze afgewerkt.

Het hier bedoelde „kritisch waarnemen” kan nu slechts met groote bezwaren aan de hand van studieboeken worden geleerd, maar wel kan dit door een systematisch daarop ingerichten leergang in betrekkelijk korten tijd worden bijgebracht. Juist op dit gebied ligt naar mijne meening de hoofdtak van den docent in microscopie en deze kan zich voldaan achten, wanneer hij, naast het bijbrengen van de noodzakelijke handgrepen en bewerkingen, den grondslag voor dit kritisch microscopieeren heeft gelegd. Wie zich eenmaal deze kundigheid heeft verworven, zal haar niet spoedig verliezen en stellig weer in korten tijd kunnen eigen maken.

Bij de cursussen in algemeene microscopische anatomie en die in toegepaste microscopie heb ik ook steeds getracht deze taak op den voorgrond te stellen. Terwijl het nu mijne verwachting is, dat vele der op die cursussen besproken feiten binnen betrekkelijk korten tijd in het geheugen der deelnemers zullen zijn verflauwd, is het aan den anderen kant mijn vaste overtuiging, dat de meesten van hen den grondslag voor het juiste waarnemen met den microscoop voor altijd hebben geleerd en dat, zelfs wanneer zij eerst weder over meerdere jaren in de noodzakelijkheid komen dit waardevolle instrument te gebruiken, de toepassing daarvan voor hen geen groote moeilijkheden zal opleveren.

Het spreekt wel van zelf, dat er tevens en dit vooral op de cursussen voor toegepaste microscopie, steeds naar gestreefd werd, den deelnemers een kijk te geven op het zoo uitgebreide gebied, waarop de microscoop voor den onderzoeker of den technicus onmisbaar is geworden en hen zodoende een oordeel mogelijk te maken over de vraag, in welke gevallen van dit instrument met vrucht kan gebruik gemaakt worden.

Welk hoofddoel wordt beoogd met den cursus, die dit jaar, bij voldoende belangstelling zal gegeven worden in het laboratorium voor microscopische anatomie over: microscopisch onderzoek der technische houtsoorten, zal na het voorafgaande geen nadere verklaring behoeven. Wel heb ik echter gemeend, naar aanleiding van opmerkingen, die mij ter oore zijn gekomen, er op te moeten wijzen, dat het te bespreken onderwerp ook van direct belang is voor ingenieurs van de meest uiteenlopende richting.

Is niet het hout een der voornaamste en veelzijdigst toegepaste constructiematerialen voor gereedschappen, bouwwerken, waterkeeringen, enz. en hebben wij niet de verklaring van de groote verscheidenheid der technische eigenschappen van dit materiaal te zoeken in de eigenaardigheden van den microscopischen bouw? Juist de ingenieur mag zich niet tevreden stellen met de oppervlakkige kennis der diverse houtsoorten en hare toepassingen, maar heeft zich bij alle technische opgaven behalve „waarvoor” en „hoe” af te vragen: „waarom” en „waardoor”. Wil hij zich verheffen boven den ervaren timmerman of den bekwamen practicus, dan moet hij zich van de gronden der toepassing eener zekere houtsoort in een bepaald geval volkomen rekenschap kunnen geven en hiertoe zal hij nimmer in staat zijn, wanneer hem het inzicht in den microscopischen bouw ontbreekt.

Trouwens, ook de gebreken en de aantasting van hout onder natuurlijke omstandigheden of zulke, die door het gebruik optreden, de middelen tegen bederf, de beste wijze van opslaan, enz. zijn eerst juist te beoordeelen, door de wijzigingen te bestudeeren, die de microscopische structuur van het hout onder zulke omstandigheden vertoont. De belangrijkheid die dergelijke vraagstukken voor de techniek bezitten, zal den belangstellenden lezer kunnen blijken uit een rapport, dat binnen korten tijd zal verschijnen in het Weekblad „De Ingenieur” over eene in Nederland geconstateerde aantasting van manbarklak, een der hardste der bekende houtsoorten.

Dat de practicus in het beoordeelen van den aard en de hoedanigheid van hout een groote mate van zekerheid kan verkrijgen, zal zeker door niemand ontkend worden, maar evenmin, dat hierbij vergissingen voorkomen, die des te talrijker zijn naarmate de beoordeelaar over minder ervaring beschikt en moet afgaan op vage beschrijvingen van het uiterlijk voorkomen. Juist voor de determineering van houtsoorten geeft nu het microscopisch onderzoek, zelfs na betrekkelijk geringe voorbereidende studie, een graad van zekerheid, welke de ervaring van den meest geroutineerden practicus in de schaduw stelt. Dat de beteekenis van den microscoop voor dit doel aan onze ingenieurs begint duidelijk te worden, toont eene zeer degelijke verhandeling van den heer M. E. K. Tjaden C. I. in „De Ingenieur” van 9 Januari

1909, waarin de bouw der voornaamste naaldhoutsoorten wordt besproken. Het steeds toenemend gebruik van talrijke tropische houtsoorten, waardoor aan den practicus eene determineering op het uiterlijk vaak onmogelijk wordt, zal trouwens noodzakelijk tot het steeds meer toepassen van den microscoop voor dit doel moeten leiden. Moeten dan onze a.s. ingenieurs niet zorg dragen, dat zij werken als dat van Moll en Janssonius over den bouw der Javaansche houtsoorten, kunnen begrijpen en in voorkomende gevallen kunnen raadplegen?

Mocht ik met het bovenstaande er in geslaagd zijn de overtuiging te geven, dat, naast het verbreden van den grondslag van algemeene ontwikkeling, met den voorgenomen cursus wordt beoogd: het bijbrengen van voor de praktijk bij uitstek belangrijke kundigheden, dan zou daarmee het doel van deze regelen volkomen zijn bereikt.

G. VAN ITERSON JR.

Boekbespreking.

'T ORANJE BOEKJE.

Een goed boek, inhoudende liederen voor Janmaat en Soldaat, voor School en Volk, zooals het titelblad zegt. Maar niet alleen daarvoor is het aardig, ook voor hen allen die voelen voor het ideaal van het A.N.V., want het boekje is geschreven met de bedoeling om het nationaliteitsgevoel op te wekken, zooals blijkt uit het groote aantal noten en citaten, die op iedere bladzijde te vinden zijn. Dit is nu jammer. Het veelvuldig voorkomen ervan zou de opgewektheid wel eens verwateren. Evenwel zijn de opmerkingen van praktischen aard wel te waardeeren.

Wat de liederen zelf betreft, deze zijn meestal oorspronkelijk Hollandsch, oude en nieuwe; anderen zijn naar het Duitsch gedicht, en over het algemeen heel aardige, vroolijke en opwekkende liederen. Het boekje verdient wel in 't bezit van ieder vaderlander te komen.

Ingekomen boeken.

MORKS' MAGAZIJN

(vroeger Boon's Geill. Magazijn).

Uitg.: C. Morks Czn., Dordrecht.

LOTUSKNOPPEN.

Geill. Maandschrift, gewijd aan Universeele Broederschap en de verspreiding der Theosophie.

Deel XIII No. 2 Dec. 1910.

Uitg.: de Univers. Broedersch. en het Theosophisch Genootsch. Groningen.

NIJHOFF'S INDEX.

Op de Nederl. Periodieken van Algemeenen Inhoud.

Uitg.: Martinus Nijhoff, 's Gravenhage.

TECHNISCH STUDENTEN TIJDSCHRIFT.

Officieel orgaan van de vakverenigingen der studeerenden aan de Technische Hoogeschool, 1e jrg., no. 7.

Uitg.: Technische Boekhandel en Drukkerij J. Waltman Jr.

Berichten en Mededeelingen.

Takomme Snjeun gaerkomstefen et Snjeuntojoun-Selskip Frisia bij E. de Veer, Koornmarkt 11.

Oanfang om tsien ure krêkt.

De foarsitter, KLAES SICKENGA.

—o—

CIVIELE EN BOUWKUNDIGE LEESKRING.

In de gehouden vergadering op 17 Januari zijn de statuten en reglementen vastgesteld. De contributie is bepaald op f 6,— voor gewone leden in Den Haag en Rotterdam, f 5,50 in Delft en f 3,— voor buitengewone leden, die de tijdschriften ontvangen na de rondzending bij de gewone. Het voorloopig bestuur werd als definitief herkozen. Als tijdschriften werden aangenomen: De Ingenieur, Het Bouwk. Weekblad, Zeitschrift des Oest. Ing. u. Arch. Vereins, Der Eisenbau, Beton und Eisen, Architectural Review, en Engineering Record.

—o—

D. S. B.

Bestuursverkiezing.

De verkiezingscommissie maakt bekend, dat de termijn van candidaatstelling is geopend voor de functies

Bestuursleden.

Schriftelijke candidaturen worden ingewacht vóór Woensdag 1 Febr. a.s. bij den voorzitter der commissie, A. Baars, Markt 50, Delft.

De commissie herinnert aan de art. 5 sub a en 6 sub c van het Reglement, hoofdstuk Bestuursverkiezing, luidende respectievelijk:

De Bestuursleden zijn verkiesbaar uit de gewone leden, indien zij voor een functie door minstens 10 leden candidaat worden gesteld,

en:

De candidaatstelling moet vergezeld gaan van een verklaring van den betrokken persoon dat hij zijn candidatuur aanvaardt.

Correspondentie.

Aan den heer Lutter. Uw stuk blijft liggen tot a.s. redactie-vergadering.

Agenda.

DELFT.

Zaterdag 28 Jan. Schouwburg Stads Doelen: Het Rotterdamsch Tooneelgezelschap: „Een Engel”; 8 uur.

DEN HAAG.

Vrijdag 27 Jan. Schouwburg. Ned. Tooneel: „De Tweelingzusters”; 8 uur.

Zaterdag 28 Jan. Schouwburg. Fransche Opera: „Carmen”; 8 uur.

Geb. v. K. en W.: Populair concert van het Residentie-orkest, onder leiding van mr. J. A. H. baron van Zuylen van Nijvelt; 8 uur.

Zondag 29 Jan. Geb. v. K. en W.: Gezelschap Royaards: „Trilby”; 8 uur.

Geb. v. K. en W.: Opvoering van het Kindersprookje „Sneeuwitje”; 2 uur.

Diligentia: Voordrachtmatinee door Albert Vogel; 2½ uur.

ROTTERDAM.

Vrijdag 27 Jan. Groote Schouwburg: Rotterd. Tooneelgez.: „Een Engel”; 8 uur.

Zaterdag 28 Jan. Groote Schouwburg: Ned. Opera van het Rembrandttheater: „Troubadour”; 8 uur.

Zondag 29 Jan. Groote Schouwburg: Rotterd. Tooneelgez.: „Een Engel”; 8 uur.

ADVERTENTIEN.

C. MENSERT Pzn.

Gasfitter en Loodgieter.

OUDE DELFT 146.

Liefhebber van BILJARTSPEL.

De beste spelers zijn het hier over eens, dat de BESTE BILJARTS te Delft

in het Stationskoffiehuis staan.

D. C. M. JANSSEN,
Oude Langendijk 9.

CHAMPAGNE LÉON CHANDON . . .	f 2,00
” VIX-BARA CARTE ROSE . . .	- 2,50
” MOËT & CHANDON . . .	- 3,25
” ” ” Demi Sec . . .	- 3,50
” ” ” White Star . . .	- 4,25
” VEUVE BINET FILS & C ^{IE} . . .	- 3,25
” HEIDSIECK MONOP. SEC . . .	- 4,50
” G. H. MUMM . . .	- 4,25
” DE NEUVILLE & C ^{IE} . . .	- 1,60